

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške uice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Uravnava zemljiškega davka.

Mariborska kmetijska podružnica zborovala je v nedeljo 13. prosinca. Udeležba od strani njenih udov, kakor tudi došlih gostov je bila mnogobrojna. Na dnevnem redu je bilo med drugim tudi predavanje deželneva in državnega poslanca g. Franca Robiča o uravnavi davčnega katastra, katera se ima letos vršiti. Gospod poslanec, kateri je sam posestnik in žalostne razmere kmečkega stanu zadnjih let predobro pozna, je blizu tako-le govoril:

Točka 1. postave od 7. junija 1881 je določila glavno svoto zemljiškega davka s 37½ milijona gold. in na tej podlagi se ima letos zemljiški davek uravnati. Akoravno imenovane svote finančni minister v 15 letih nobeno leto ni dosegel, vendar se je trdno drži. Pri uravnavi katastra se bode prvič oziralo na parcele, katere so se v teku slednjih 15 let po kulturi spremenile, t. j. ako je posestnik gozd v njivo, vinograd v pašnik itd. predelal. Popravile se bodo drugič očitvidne nerazmernosti zaradi čistega doneska pri posameznih kulturah. Tako se je čisti donesek od orala njive na Štajarskem leta 1880. povprek določil s 6 gl. 5 kr., kar pa za sedaj, ko je cena žitu jako padla, ne more mero-dajno biti. Popravile se bodo tretjič zmote in velike napake, katere so se pri uvrstjenju posameznih kultur v dobrotne rede pokazale. Naši vinogradi še so po letu 1880. dobro rodili in dajali zlahtno kapljico, katera se je za lep denar lahko spečala. Bili so uvrstjeni v 1., 2., 3. itd. dobrotni red, kakor je bila zemlja bolj ali manj za vinograd sposobna in nje lega primerna. Ali slednja leta so naši vinogradi kljubu dobremu obdelovanju vedno bolj pešali; niso nam dajali več dobička, ampak bili so težka butara, katere bi se marsikateri vinogradnik bil rad znebil. K izmolzli zemlji so se pridružile še druge uime, peronospora in trtna uš, katere nam že itak pičli pridelek še bolj skvarijo. Prejšnji dobrotni redi tedaj za naše vinograde ne morejo dalje veljati.

Deželna komisija, pečajoča se z uravnavo katastra, imela je v začetku samo 10 udov. Ker pa so razmere na zgornjem, srednjem in spodnjem Štajarskem jako različne, predlagal sem, naj se število udov za dva pomnoži ter štirje vzamejo iz prvega, štirje iz drugega in štirje iz tretjega dela, kar je tudi obveljalo. Uravnava katastra se prične, kakor je že bilo omenjeno, v teku leta 1895. v vseh kronovinah istočasno ter se ima najdalje v šestih mesecih dognati. Leta 1896. se bode uravnava pregledala in od leta 1897. začeni se bode davek po novi uravnavi pobiral.

V obče smemo z omenjeno postavo zadovoljni biti, ako se modro izvede, ker se nam nove cenitve zemljišč zaradi velikih stroškov (stara cenitva od leta 1873—1883 je stala 32 milijonov goldinarjev) ni na-

djati. Ž njo se bodo mnoge krivice odpravile, težka bre-mena davkoplačevalcev zljajšala. Človek res strmi, ako bere graško tetko, štev. 6. od leta 1895., v kateri neki strokovnjak, tako ga ona imenuje, piše, kakor da bi bilo zaradi davčnega katastra pri nas vse v redu in davek med posameznike najpravičneje razdeljen. Najbrž se je on z omenjenim člankom hotel vladi oglasiti, naj bi ga ona za uda pregledovalne komisije imenovala! Pred komisijo s takimi udi nas Bog varuj! Da se davkoplačevalcem, posestnikom zemljišč hudo godi, je najboljši dokaz to, ker se je od leta 1868—1892. razprodalo na Štajarskem 16.122 posestev, na katerih je bilo 69 milj. goldinarjev vknjiženega dolga. Dobili so za nje nekaj čez 34 milijonov, tako, da je nad polovico dolga ostalo nepokritega. Vedno se bere in sliši: »Poljedelstvu in kmetu se mora pomagati!« kadar pa se zato priložnost ponuja, pa na oba pozabijo.

Letos se bode pri nas upeljal osebni dohodninski davek, od katerega finančni minister veliko pričakuje. On hoče pozneje zemljiški davek za 10 %, da, ako okoliščine dopusté, celo za 15 % skrčiti, da bode potem zemljiški davek samo znašal nekaj čez 32 milijonov goldinarjev. Žalibog, da že pri letošnji uravnavi katastra ni take volje! Je pač res: »Brez dobička ni škode«.

Moravski.

Iz deželnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

O delovanju deželnega zbora dosihdob nisem poročal, ker ni bilo materijala. Pri stranki slovenski in nemški konservativni ni se zgodila nobena prememba; vsi stari zastopniki so spet zavzeli svoje prostore.

Nemškoliberalna stranka je zgubila od zadnjega sem Julija Pfrimer iz Maribora, kateri ni bil po talentu, pač pa vsled svojega premoženja upliven. Slovenci za njim ne žalujemo, ker nas je črtil in preganjal, kerkoli mu je to bilo mogoče. Mož je prišel iz Nemčije k nam; govori se, da z majhnim imetjem; trgoval je večinoma s Slovenci in si toliko pripravil, da je umrl kot bogataš! Da, hvaležnost, o kje si doma?

Nemcem pa je umrl v minolem letu eden stebrov, to je dr. Heilsberg. Ta mož je bil faktično voditelj nemške stranke. Umrl je slednjič še nemški poslanec veleposestnik dr. Bayer. Tudi ta dva bila sta oba odločna nasprotnika Slovencev, ta vkljub svoji starosti še strastnejši, kakor oni mlajši. Kaki bodo nasledniki teh poslancev, to bode pokazala še le bodočnost. Med temi nasledniki nahaja se tudi Oskar pl. Rodolič iz Radgone, mož, kateri pride s Slovenci gotovo dosti v

dotiko, ter bi moral poznati in mirno soditi želje in tirjatve teh!

Deželni zbor izvoli posebne odséke ali odbore vsako leto z nova, da ti pripravijo material za seje. Ti odseki so: 1. finančni, 2. učni, 3. peticijski, 4. občinski, 5. železniški, 6. vinorejski in 7. gospodarstveni. Prvi obstoji iz 12 udov, Slovence zastopa v njem g. dr. Lipold; drugi ima 9 udov, za Slovence g. Robič; tretji ima 7 udov, za Slovence g. dr. Dečko; četrti ima 9 udov, za Slovence g. dr. Ser nec, peti šteje 12 udov, Slovence zastopa g. Vošnjak; šesti ima 9 udov, tu zastopajo Slovence gg. dr. Jurtela, dr. Lipold in dr. Radaj; sedmi šteje 9 udov, od Slovencev je v tem odseku g. dr. Radaj.

Ker sta potrebna dva poslanca, oziroma dva glasa, da se more staviti od manjšine kak nasvet v odseku, so Slovenci v šestih odsekih navezani na podporo konservativcev Nemcev in ne morejo brez podpore teh niti predloga staviti! In vendar Nemci trdijo, da delamo mi Slovenci njim krivico! Tako se resnica pred svetom zavija in pači!

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Dve najeti nizki pritlični izbici in poleg druge izbice temnica, to bil je skromen začetek novega zavoda. Prva izbica bila je sirotišče za šest sirotic, druga kapelica in temnica bila je spavnica za štiri sestre. Mizo in mizno orodje imele so na posodo, in ko je treba mizo vrniti, si sestre tako pomagajo, da zložijo štiri male mizice, ki so jim stale pri posteljah, ter tako naredé veliko mizo.

Večer pred praznikom sv. Terezije l. 1864. pripeljajo se sestre v Maribor, in na Terezijino zjutraj blagoslovili so knez in škof kapelico in zavod in služili sv. mašo. Kosar je pa zavod dan za dnevom obiskoval in sestre tolažil, da jim srce ni upadlo. Hvalil je sveto previdnost božjo ter vedno govoril o gorušičnem, najdrobnejšem zrnu, iz katerega bo zrastle veliko drevo, na katerega prileté ptice nebeške, da se nastanijo v njegovih vejah. Od tistih dob minulo je nad trideset let, in kdor pozna zdaj zavod šolskih sester, mora priznati, da je Kosar imel preroško srce. Doslej bilo je preoblečenih 113 deviških deklet, katerih se je pa 21 že preselilo v nebeško domovino. Gotovo prelep in bogat venec okoli glave velikega spiritala slovenskega ljudstva! Ne samo iz Štajarskega namreč, nego od vseh strani, iz Kranjskega, Koroškega in Primorskega oglašá se toliko kandidatinj, da zavod že komaj zadošča. Ravno tako se otroci iz vseh krajev, celo iz Ogerske, Hrvatske in Bosne odgojujejo v tem zavodu.

Materin zavod šteje že tudi več podružnic. V Mariboru oskrbujejo sestre otročji vrtec delavcev južne železnice; v Ljubljani oskrbujejo v Marijanišču deško sirotišče; v Repnjah na Gorenjskem vodijo deklško šolo, istotako deklško šolo slov. celjske okolice; v Št. Pavlu na Koroškem imajo na skrbi zavod Sv. Jožefa za gimnazijce. In vedno več prošnjikov trka na vrata materinega zavoda, tako, da vodstvo vsem niti ne more ustreči. —

Samostan šolskih sester bil je ljubljani vinograd pokojnika, katerega je ogradil ter pobral kamenje po njem in ga obsadil z žlahtnimi rozgami¹⁾, on sam bil je pa čuvaj in nadzornik vinograda.

Ogradil je vinograd s svojimi lepimi nauki in s svojimi navdušenimi govori. Časih imel je osem dnevne, časih tridnevne duhovne vaje za sestre; ravno tako bila je vsaka prva nedelja v mesecu odločena duhovnim vajam, pri katerih je vselej spregovoril spodbudno besedo. Zlasti je pa troje stvarij, katere smo slišali Kosarja vedno in vedno poudarjati v svojih govorih. Pred vsem zbuja je v sestrah duha žive vere. »To je zmaga, ki je premagala svet, vera naša.«¹⁾ Če je v samostanu živa vera, ali prav za prav, če v samostanu živijo iz vere, potem je vedno jasno obnebe nad samostanom in v njem veselo življenje; ako pa luč svete vere pojema, in ta jasna zvezda sestram zaide, o potem ni nikjer hujše teme in žalostnejšega življenja, kakor v samostanu. Nadalje jih je navdajal z duhom njihovega svetega očeta Frančiška ter jih učil njegove priproste ponižnosti, nehlinjene pobožnosti in vesele, serafinske ljubezni. Slednič jim je priporočal, naj duhovno svoje življenje krepijo vedno v zdravem in čistem, cerkvenem duhu, tako bo zdrava in Bogu dopadljiva tudi njihova pobožnost. Njihove duhovne vaje naj bi se vedno tesno naslanjale na cerkveno leto, ki ni družega, kakor vsakoletno ponavljanje in nadaljevanje odrešilnega dela Kristusa, ki je edini pravi in vredni služebnik božjega veličastva, a mi vsi le nevedni hlapi.

Vsak teden zahajal je tudi po dve ali tri ure učit novinke duha sv. Frančiška. In kadar je prišla ura, da so se novinke z obljubami zavezale svojemu nebeskemu ženinu ter obhajale svojo gostijo, tačas solzilo se je njegovo srce veselja in njegova beseda postajala je še zgovornejša, in nikdar ni mogel dosti nahvaliti sreče mlade neveste Kristusove. A tudi otrokom lomil je vsako nedeljo in ob zapovedanih praznikih in še pri sto in sto drugih prilikah in svečanostih božjega kruha, ali jih tudi nadajal z mlekom, kateri se niso bili za trlo hrano.²⁾ In toliko lepega vedel je otrokom povedati, da je njegova služba božja časih otrokom predolgo trajala, in je neka deklica v nedeljo za jutro sestro vprašala, ko jo je opravljala: »Ljuba sestra, bo danes zopet tista — dolga maša?«

Najljubši otroci v zavodu bile so mu sirotice. Kako ga je zanimala nesrečna usoda posameznih sirot! Ako so se sestre časih pomišljale sprejeti kako siroto, ker so se bale, da jim zmanjka kruha v miznici, osrčeval jih je Kosar, rekši: »Ljube sestre, le jo sprejmite sirotico, Bog bo prav gotovo plačnik, sirotica je blagoslov božji pri hiši.«

V spovednici pobiral je pridno po svojem vinogradu večje in manjše kamenje, kakor to včinijo vsi vrli in modri gospodarji, ker bi kamenje utegnilo biti na kvar rodovitosti vinograda. In če je tudi kak kamen ranil njegovo blago roko, je to voljno prenašal, če je bilo Bogu v čast in na hasen ljubega njegovega zavoda. Ako je trebalo semtertje koga posvariti ali tudi kaznovati, rekal je Kosar: »Počakajmo — tri dni ali tudi teden dnij, da mine prva jeza in se strast uleže in srce pomiri.« Kadar pa je minol čas, djal je: »Sestra je že tako dosti kaznovana, da je osem dnij čakala kazni, to jo bo gotovo do dobrega spokorilo.« Da je s tolikim zlatom ljubezni in prizanesljivosti si hitro kupil srca vseh sester, je pač lahko verjetno.

Kosar bil je angelj varih svojega samostana, da ni škode trpel. Če je zavodu pretila kaka nesreča, jo je on z ostrim očesom ljubezni najprej videl ter jo tudi s svojo molitvijo in s svojim dobrim svetom vedel odviniti; ako pa je imel kaj veselega poročati iz zavoda, dopovedoval nam je to s srčno radostjo ter toliko natančnostjo, da smo vsi segurno vedeli, kje je doma srce

2) Jan. 5, 4.

1) Prim. Hebr. 5.

1) Prim. Iz. 5.

njegovo. Niti v visoki starosti se ni mogel ločiti od ljubljenega svojega zavoda, ko so njegove dušne in zlasti telesne moči že pojemale, in dasiravno je obnemagal na prižnici, zgrudil se pred oltarjem in so ga našli tudi na ulici pred zavodom ležati, kadar je preveč napenjal svoje moči, vendar svojih poslov v samostanu ni hotel popustiti, dokler ga niso razmere k temu prisilile. Dokler je bilo njegovo blago srce, bilo je za samostan šolskih sester, in če je mogel kaj storiti bodi si za zavod, bodi si za sestre, nikdar niso zastoj trkale na njegovo očetovsko srce. In kakor je Jonatan mlademu svojemu prijatelju Davidu djal: »Vse ti storim, karkoli mi porečeš;« prav tako je bil Kosar voljen storiti za mladi zavod vse, karkoli bi mu utegnilo koristiti.

Gospodarske stvari.

Kompóst.

(Dalje.)

Teh in še drugih tvarin vsebino mora poznati, kdor hoče napravljati dober kompost. Zbirati je pa vse dobro. Razmotrjmo nekoliko vrednost in porabo navedenih tvarin za kompost, da-si so nekatere manj, druge več vredne. Žaganje n. pr. ima vrlo malo mineraličnih snovij, katere bi rastlinam bile hrana; vendar pa je žaganje tvarina za kompost velike vrednosti. Ono pomnožuje kompost in daje obilo, kar sicer ni za rastlinsko hrano, ki pa jako ugodno vpliva vsled razvijajoče se ogljikove kisline, katera težko razpadajoče mineralične tvarine hitreje raztaplja; torej tako rekoč rastlinam ugodneje pripravlja in n. pr. po vinogradih zemljo rahlo ohrani. Kako vrednost ima žaganje za kompost vsled razstapljanja mineraličnih snovij, kaže nam pri porabi koščene moke. Ako se n. pr. koščena moka dobro z žaganjem zmeša, vse to z gnojnico zmoeči ter na kup spravi, tako par tednov ležati pusti, potem posuši in raztrosi, dobi se po poskusih prof. Lehmana v Monakovem n. pr. dvojna množica rži, kakor pa, ako se s samo koščeno moko brez žaganja gnoji. Enak vpliv ima žaganje tudi v kompostu.

Enak vpliv ima stelja od listovcev, kakor tudi plevelove rastline, sploh vse tvarine, ki imajo manj ali več organskih snovij. Te tvarine pa imajo tudi snovi, ki so rastlinska hrana, n. pr. stelja od listovcev ima precej dušca, suhe koprive imajo veliko dušca pa tudi precej fosforove kisline; mah ima tudi precej dušca; fižolove luščine, tropine od grozdja itd. imajo veliko kalija in precej dušca.

Saje so gnojilo, ki imajo tudi obilo dušca, posebno od premoaga ga imajo petkrat toliko, kakor živinski gnoj, ob enem pa blizu dvakrat toliko fosforove kisline. Seveda se morajo saje, predno se rabijo za gnojenje, redno kompostirati.

Živinski gnoj se sicer redko spravlja na kompost. Pač pa naj bi prišel ves gnoj iz stranišča tje. V tem se mora ves dušec ohraniti in sicer najbolje z zeleno galico (Eisenvitriol). Razvijajoči amonijak se lahko izpuhti. Amonijak je tisti plin, ki v hlevih in straniščih tako v nos bode. Veže se amonijak z žvepleno kislino. S samo žvepleno kislino vezati ga pa ni varno, kjer so stranišča s cementom zidana. Žveplena kislina cement preveč oškoduje. Bolj varna je žveplena kislina, ki je v malcu ali kajnitru, ali najbolje še ona, ki je v železni galici. Žveplena kislina zelene galice veže amonijak, železni okisek pa postane prost in je rastlinam škodljiv. V kompostu se pa okisi železni okisek kmalu v železni okis in postane takó celo koristen. Zeleno galico pa z

namenom, da se veže amonijak, na gnoj potresati, ki se neposredno rastlinam daje, pa je zaradi nastajajočega železnega okisca, ki nima časa se okisiti, celo škodljivo. Zelene galice zadostuje na stranišču za jednega človeka na dan 10 gr, ki se najbolje v 1-6 delov vode raztopijo.

Gnoj iz stranišča ima razmerno z drugimi redilnimi snovmi največ dušca, ki pa torej razun pri rastlinah, od katerih se bolj listje prideluje, ne koristi popolnoma vsled pomanjkanja družih snovij. Bolje ga je tedaj spravljati na kompost, nego ga neposredno rabiti. Kompost se pa ž njim zdatno zboljša, deloma, ker dobi po njem obilo redilnih snovij, deloma pa tudi gliv bakterij, ki povzročujejo vrenje v kompostu, razpad organskih snovij in premembo amonijaka v solitarno kislino.

Kurjek, golobinjek itd. je tudi izvrsten gnoj, ali redko ga je toliko, da bi bilo vredno samega rabiti. Spravi se naj na kompost, katerega zboljša, v katerem se enakomerno razdeli in pri pravem ravnanju nič ne zgubi. Gnojnice, ki ima največ dušca, tudi primanjkuje razmerno fosforove kisline, torej se dušec gnojnice tudi popolnoma ne izkoristi pri neposredni porabi. Vsa gnojnica, katera se ne rabi za enakomerno namakanje gnojja, spravlja naj se na kompost, da tega z redilnimi stvarinami obogati, enakomerno ga namaka, ob enem pa, da pridejo po njej tudi glive v kompost, katere povzročujejo pretvorbo organskih snovij ter prevajanje amonijaka v solitarno kislino. V gnojnici je pa tudi odveč vode, okoli 982 ‰. Ako jo kam dalje vozimo, pride vožnja primeroma draga, ker vozimo v 1000 kg gnojnice celih 982 kg vode. (Dalje prih.)

Žitne cene v Mariboru od 12. do 19. jan. 1895.

Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 40 kr., rž 4 fl. 10 kr., ječmen 4 fl. 20 kr., oves 3 fl. 20 kr., turšica ali koruza 5 fl. 30 kr., proso 4 fl. 50 kr., ajda 4 fl. 20 kr. in fižol 7 fl. 30 kr.

Sejmovi. Dne 26. januarija v Poličanah (svinjski sejem). Dne 28. januarija v Vojniku in Artičah. Dne 1. februarija v Radgoni, Mariboru in Jurklostru.

Dopisi.

Od Kapele blizu Radgone. (Občni zbor) našega bralnega društva se je 13. t. m. prav dobro obnesel. Prostori so bili prenapolnjeni. Nekaterim »Bračkijancem« seveda ni bilo vse po volji in so že gotovo tolažbe iskali pri svojem »blagem orehovem očetu«. Naši vrli pevci so si zopet rešili čast. Najzanimivše točke vsega vspreda pripravil nam je mešani pevski zbor, ki ob velikih praznikih navadno v cerkvi peva v čast božjo; tokrat je pa tudi narodu v čast javno nastopil. Poročilo o odborovem delovanju je kazalo, da se je odbor zavedal svojih dolžnostij ter skrbel za raznovrstno podučljivo, zanimivo in pošteno berilo, zraven tega pa tudi dobro gospodaril z društvenimi denarji. Pridobil si je popolno zaupanje ter bil enoglasno zopet voljen. Izrekla se je tudi srčna zahvala vsem blagim podpornikom; zahvaljujemo se njim še tukaj javno in jih prosimo, naj nam bodo tudi v tem letu naklonjeni! Na željo zavednih mož smo se po zborovanju podali k g. Rudolfu Horvatu; ondi smo se pri navdušeni slov. besedi in lepi pesmici zabavali prav po domače in pošteno. Nekateri nemčurske seme so hotele sicer ves lepi red motiti, toda zaman. Pokazalo se je, kako se Slovenec vé veseliti v pošteni družbi brez plesa, ki le povspešuje pohujšanje naše slov. mladine in jo večinoma

vodi na pot divjih strastij. Naša bralna društva imajo edini namen, blažiti srce in bistriti razum; v to svrhu se moramo posluževati le primernih in poštenih sredstev, izogibati pa se vsega, kar bi utegnilo srca slovenska pačiti. Z geslom: Vse za vero, dom, cesarja, dragi rojaki, združimo svoje moči in ne zabimo, da sloga jači, nesloga tlači!

Iz Ribnice. (Bralno društvo.) Majhna iskra od velikega narodnega plamena imenovati bi se moralo skromno naše bralno društvo. Vendar če tudi okoli in okoli s pepelom narodnega spanja obdana, ona tli in žari čvrsto, kar je tudi ob zborovanju dne 13. jan. pokazala. Ker se vsled globokega snega ni bilo nadejati dalnjih gostov, zato se je tudi vabilo v »Gospodarju« opustilo. Vreme se nam je ravno tisti dan grdo spreverglo, strašen veter delal je velikanske zamete, da smo mislili, da se ne more zborovanja nikdo udeležiti. Pa če tudi je zima huda, sneg velik in veter strašansko, vse to ne premaga junaških Pohorcev, katerih kri je tembolj vroča, čim več napora se potrebuje. Zbrala se je lepa družba odličnih mož in nekaj domoljubnega ženstva v hiši g. Fuchshoferja v Ribnici. Zborovanje je otvoril g. predsednik s pozdravom in živio-klicem na presv. cesarja. Sledil je podučni govor č. g. župnika o namenu društva in ljubezni do materinega jezika. Kakor navadno, beseda odličnega govornika je bila navdušena, da gre do srca. Nato je drug odbornik govoril spisan si životopis † Luke Držečnika. Sledila je zatem lepo deklamovana Gregorčičeva: V pepelnični noči. Sedaj se je z vsklikom volil odbor društva. Nato smo se upisovali v društvo in nabrali smo lepo svotico. Pri prosti zabavi so se potem med sviranjem izvrstne godbe in pevanjem slovenskih pesmij gostje veselili prav dolgo. Udeležili sta se zabave tudi dve odlični rodbini nasprotni stranke in s tem pokazali svojo naklonjenost do nas. Tako je prav! Na tem pragu — prijenljivosti — si bomo najlaglje podali roke k skupnemu delovanju. Da se vidimo še večkrat!

Iz Ljutomera. (Vabilo.) Predput bodi čas veselja. Zato tudi mi Ljutomerčani pridno pojemo v pevskem društvu; v kratkem se bomo zopet javno pokazali, da nekaj znamo. Dne 6. febr. pa priredi čitalnica lepo plesno veselico s kostumi. Na noge torej, Ormužani, Radgonci, Št. Jurčani itd.! Pričakujemo Vas z odprtimi rokami. Saj nam je tako treba, da se malo poveselimo, da potem laglje prenašamo težke napade naših ljubeznivih sosedov. Pri tem pa se bode tudi našla prilika, da si katero modro povemo, da bodemo vedeli, kako in kaj se nam je zanjaprej, ne samo na plešišču, ampak tudi na narodnem bojišču obrniti.

Iz Crešnjevca. (Domoljubni opominj.) Pri nas je vse ledeno. Neki rodoljub je izprožil misel o bralnem društvu, kar bi bilo dobro in sila potrebno, pa menda bo težko iz te moke kaj kruha, ker je premalo narodne navdušenosti. To se lahko razvidi iz imenika Mohorske družbe in pa iz števila naročnikov »Slov. Gosp.«, da smo v našem okraju mi v tem oziru najzadnji. V žganjepitju pa je žal, pri nas živahno gibanje, posebno pri onih trpinih, ki morajo čez teden večkrat lačni zmrzovati in težko delati, da le imajo v nedeljo svoje krvavo prislužene krajcarje za smrdljivo žganje! Zali Bog tudi je par takih možičelnov, kateri znajo te onamljene nevedneže hvaliti in jih ni sram, da se ga zraven naližejo. Oh, kedaj bo te nevedneže pamet srečala, da bi prepustili ta smrdljivi strup tistim, ki si ž njim žepe polnijo!

Iz Srednjega Gasteraja. (Lanska letina.) Ker sta nas hitro po novem letu velik sneg in mraz v hiše na toplo napodila, premišljuje marsikateri rad nekatere bolj znamenite reči iz kronike lanskega leta.

Letino imeli smo v tem kraju še precej dobro. Spomlad je bila lepa, deževati je začelo v majniku ter precej zadržalo ljudi od dela. Sena je bilo veliko, a otave v primeru drugih let manj. Živina se je drago prodajala. Pšenico in ječmen smo imeli lepo, toda žito (rž) je vsled nekaj neviht silno padlo. Sadja se je obilno pridelalo, posebno cepljenega sadja; jabolke so se lahko drago prodale, posebno mošanceljni. Tudi jabolčnika so si nekateri mnogo napravili za poletno pijačo. Sliv je bilo malo, a bile so drage. V vinogradih se je prikazalo srednje, cvetelo je sicer obilo, vendar se je potem celo slabo obneslo. V vinogradih smo lani spet videli, da pomaga skropljenje. Krompir je bil obilen, jednako tudi bela repica in korenje. Sploh pa moram reči, da imamo uzrokov dovolj, da hvalimo ljubega Boga za tolikanj dobro letino 1894. K—k.

Iz Artič pri Brežicah. (O novem letu) odpovedal se je g. A. Deržanič težavnemu bremenu obč. predstojnika, katero je nosil celih 14 let v blagor njemu izročene občine. Ko je prevzel ta težavni stan, prejel je med drugim tudi 1800 gld. dolga, kateri bi bil moral v teku 30 let plačan biti. Vsled štedljivega gospodarstva z obč. premoženjem pa je g. A. Deržanič izplačal to svoto že v 14 letih, kar je tolikanj več vredno, ker občina plačuje le 2900 gld. direktne davka, in pri vsem tem obč. doklade niso znašale nad 35% na leto. Vsled tega po pravici zasluži javno zahvalo; Bog ga ohrani še mnoga leta! Njegovim namestnikom izvoljen je bil g. Janez Slovenc, ki pa ni samo po primku Slovenec, ampak vsakokrat v dejanju. Želimo mu, da tudi njemu ljubi Bog blagoslovi trud za blagor njemu izročene občine! — V kratkem predložili bodemo tudi peticiji za slov. gimnazijo v Celju in za preosnovo domovinske postave. — Prav pridno smo se tudi poprejeli novega zasajanja vinogradov z ameriškimi trtami, posebno mi je omeniti gg. Adama Deržaniča in Jožefa Kovačiča, katera sta pretečeno jesen vsak okoli 8 polovnjakov dobrega mošta nabrala, kateri je imel lepo ceno, namreč po 70—75 gld. polovnjak. Pa tudi drugi marljivo delajo, posebno odkar njim slavna štaj. hranilnica brezobrestna posojila dovoljuje. — V 2. številki »Slov. Gospodarja« t. l. dopisnik iz brešiškega okraja omenja, da si moramo še dva topa skovati, in to sta po večini slov. okrajni zastop in slov. uradovanje po vseh občinah. Zatoraj moram tudi to povedati, da z drugim topom tudi Artičani streljamo na nemško trdnjavo brežiško, ker vse slovensko uradujemo; prvega pa si bodemo prizadevali pri letošnjih volitvah v okrajni zastop z združenimi močmi skovati, in v to nam pomozi Bog in sreča junaška! Č—.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se dne 21. t. m. vrnili iz Budapešte. — V 3. okraju kandidirajo prusofili znanega Schönererja za državnega poslanca. Ker se krščanski moške zanj ne morejo potegovati, zmagal bode kak liberalec. — V nedeljo popoldne je bil buren shod 1200 brezposelnih delavcev. Zahtevali so splošno volilno pravico.

Gornje-Avstrijsko. Dunajsko društvo »krščansko časopisje« je napravilo zadnjo nedeljo velik shod v Lincu. Skoda, da namere krščanskih prirediteljev shoda niso prav umeli ondotni katoličani!

Češko. Deželna odbornika sta postala poslanca Schwarz in Adamek ter odložila državno poslanstvo.

— Višji deželni maršal bode se bojda kmalu odpovedal svoji časti. — Poslanec Bareuther je v dež. zboru zahteval, naj bodo Nemci ločeni od Čehov. Naj se ustanovita dva narodna zbora, katerih vsak bo imel svoj deželni odbor. Le pri vkupnih zadevah bi se oba zbora vkupno posvetovala. Namestništvo bi se razdelilo. Nekaj enacega tudi mi štajarski Slovenci zahtevajmo!

Štajarsko. Konservativci so v deželnem zboru predlagali, naj se postava o občni šolski dolžnosti spremeni v toliko, da bodo na kmetih otroci namesto osem let dolžni le šest let hoditi v ljudsko šolo, zato pa naj potem štiri leta hodijo v nedeljsko šolo. Ta predlog se je oni dan izročil dotičnemu odseku. Naj bi ta predlog kmalu postal postava, to gotovo želijo vsi naši posestniki!

Koroško. Poslanec Huber je v dež. zboru predložil peticijo, naj se oskrbovanje bolnikov v deželni bolnišnici zopet izroči usmiljenim sestram. — V spomin petdesetletnice cesarjevega vladanja se ustanovi hiralni zaklad. Dežela bode darovala 50.000 gl. — V raznih krajih so se pripetile nesreče po snežnih plazovih in je bilo zasutih več ljudi. — V Prevaljah se bode 27. t. m. obhajalo ustanovno zborovanje slov. delavskega društva. — V Dobrli vesi so v 2. in 3. razredu pri obč. volitvah zmagali Slovenci.

Kranjsko. Posebno županstvo dobi bojda leskovaška župnija pri Krškem. — Nova posojilnica se je ustanovila v Št. Jerneju na Dolenjskem. — Na večih krajih so bile pretekli teden povodnji, n. pr. na ljubljanskem barju, v Planinski dolini, Strahomeru, Ribniški dolini in okoli Radeč na Gorenjskem.

Primorsko. V Pazinu je izvoljen županom dr. Trinajstič. Lahoni so po volitvi na večer po mestu grdo razgrajali. Sploh so pa v Istri izgredi na dnevnem redu. Dunajska vlada bojda hoče proglasiti izjemno stanje v Trstu, Piranu in Pazinu. Trst in Piran to zaslužita, ali pazinski občinski zastop pa nikakor ne.

Ogersko. Baron Joszika je postal minister na cesarskem dvoru; zdaj imajo torej Ögre spet vse ministre. — Banffy, ministerski predsednik, je v poslanski zbornici izjavil, da bode vladal, kakor je vladal Wekerle. Zato mu pa tudi vsi prerokujejo kratko dobo. — Poslanska zbornica si je zloglasnega bivšega pravosodnega ministra Szilagyija izvolila za predsednika.

Vnanje države.

Rim. Na prošnjo princa Alojzija Liechtensteina so sv. oče Leon XIII. poslali dne 13. t. m. krščansko-socijalni stranki na Dunaj papežev blagoslov.

Italijansko. Kralj Umberto je razpustil poslansko zbornico, in bodo novo volitve na dan 28. aprila. Tri mesece še bo le torej smel vladati Crispi, katerega nekateri imenujejo grobokopa italijanske kraljeve rodovine. — V tej državi so zopet začeli anarhisti delovati po svoje. Dne 17. t. m. je anarhist Attilio Bellochio Celliju, generalnemu prokuratorju pri apelnem sodišču v Milanu, prerezal vrat, da je Celli takoj mrtev obležal.

Francosko. Pred tednom je bil za predsednika republike izvoljen Feliks Faure (beri Fôr). Novi predsednik je 54 let star in je poprej bil minister mornarice. Ker je ministerstvo Dupuya odstopilo, mora predsednik Faure poiskati nove ministre, ali pri tem ima mnogo težav. Bourgeoisu je dvakrat naročil, naj sestavi ministerstvo. Časniki pišejo, da se Faure sme imenovati srečnega, ako bo le eno leto mogel ostati v tej najimenitnejši službi.

Belgijsko. Za državni zbor icer imajo socialisti volilno pravico, zdaj še jo hočejo imeti za občinske zastope. Ako bo enako postavilo poslanska zbornica, zavrgla, potem bodo socialisti pri občinskih volitvah na-

pravili punt. — Belgijci si hočejo popolnoma osvojiti državo Kongo v Afriki.

Nemško. Državni zbor je vsprejel predlog, naj se dovoli jezuitom vrnitev na Nemško. Predlog je obveljal samo, ker so zanj glasovali socialisti. Lani je enak vsprejet predlog zavrgel zvezni svet, bržčas bode letos storil isto, ker se zlasti protestanti bojijo jezuitov. — Oni teden je začel zborovati pruski deželni zbor. Cesar Viljem je v prestolnem govoru obljubil kmetovalcem nekaj olajšav.

Grško. Na korist raznih bogatašev je ta država svoj čas uvedla zlato veljavo, kakor jo imamo tudi mi v Avstriji. Kako pogubna je zlata veljava za države, ki nimajo svetovne trgovine, vidi se na Grškem, kjer hočejo davke zvišati za 20 odstotkov. Ljudstvo se temu protivi in že so nastali nemiri, da so jih morali vojaki udušiti.

Azija. Oba kitajska vojaška voja sta se združila pri Njučvangu. Dne 18. t. m. je ondi v Japonci bila bitka, ali kitajski junaki so se kmalu spustili v beg. Če se Japoncem posreči, da razženejo to poslednjo kitajsko vojno, potem se jim Kitajska ne more več upirati.

Afrika. Italijanska vojska pod generalom Baratierjem je premagala Ras Magašo, vodjo upornih Sūdancev, in hoče tega pogumnega nasprotnika celo ujeti. To dobro kaže za Italijane, vendar to pa ne, da jim Francozi ondi hočejo »štrenjo« mešati.

Amerika. Delavci pri tramvaju (konjski železnici) v Novem Jorku so službo opustili ali začeli štrajkati. Prebivalci pa štrajkovce podpirajo z denarji in jedili. Dne 21. t. m. na večer so se ti delavci z vojaki hudo spoprijeli in je mnogo mrtvih. Vojaštvo so v Novem Jorku za 7000 mož pomnožili. Ker je malo krščanske pravice na svetu, zato je toliko nezadovoljnejšev.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

Tako in enako pripoveduje slov. ljudstvo. Nemški zgodovinarji pa pripovedujejo o štajarskem vitezu, z imenom Popo, ki je koncem 11. veka živel v bližini ptujskega mesta. Bil je pogumen in zelo močen junak ter je v hosti sedanjega Vurberga z gorečim polenom ubil velikanskega zmaja, ki je prebivalcem ondotnega kraja delal leto za letom mnogo škode. Vrh hriba je potem početkom 12. veka postavil grad, katerega je po zmaju, ki je ondi razsajal, imenoval »Wurmberg«. In zmaja so lastniki Vurberga imeli tudi v svojem grbu, ter so se po gradu imenovali gospodje Vurberški. Takih našteva K. Schmutz¹⁾, po njem pa J. A. Janisch²⁾ več, namreč 1130 Otmarja, 1190 Konrada, 1200 Leopolda, 1250 Wilfinga in 1273 Friderika, a slednja dva nista mogla biti več lastnika Vurberga.

Sploh pa imenovanih ne omenja nobena do zdaj znana štajarska listina; — kje jih je zasledil Schmutz, nam ni znano. V starih listinah je grad Vurberg naveden pod različnimi imeni: »Castrum Wrmberch, Wurmberc, Wörmberch, castrum Wurmberch, vest Burmberg, Wurmberg, haws Wurmberg, vest Burm, Wurbinberg, slos Wurmerberg, Wurmberg, geslos Wurmberg, itd.«³⁾

Najpred se grad imenuje l. 1244. V nekem Vur-

¹⁾ Hist. Top. Lexicon v. St. IV., 415.

²⁾ Top. — stat. Lexicon v. St. III., 1399.

³⁾ J. v. Zahn, Ortsnamenbuch der Steierm. im Mittelalter, 513.

berg zadevajočem zapisniku listin iz l. 1543 je namreč čitati doslovno:

»Ain lateinischer satzbrieff darinen herr Ambreich von Stubmberg herrn Schweikhartten van Hollnwurg Wuermweg auf ain verzukhen tag 130 markh phening versetzt, des datum stett 1244 jar.«¹⁾

Po tem bi torej do l. 1244. bil Vurberg posedal Ambreich Stubenberški, a ta je grad omenjenega leta za 130 mark zastavil Schweighartu ali Swikerju Holenburškemu na Koroškem.

Slednji je umrl brez dedičev l. 1245. in Vurberg, ki je bil solnograški fevd, je podedoval njegov sorodnik Hartnid Ptujski, deželni glavar na Štajarskem. Ta je dne 2. oktobra 1247 prodal v Lipnici solnograškemu nadškofu Eberhardu II. vsa lastna in fevdna posestva v Lungavi in v Tamswegu ter je obljubil, da bode svojega sina oženil s hčerjo katerega nadškofovega ministerijala. Zato pa je dobil v fevd grad Vurberg in 225 mark v srebru dohodkov v Lipnici in v Ptuju.²⁾

Hartnid I. Ptujski, sin Friderika I. je kot deželni glavar na Štajarskem (1231 — 1258) s svojim bratom Friderikom II. v listinah večkrat naveden ter je bil v tej za Štajarsko prežalostni dobi znamenita oseba.

Friderik Bojeviti (1230 — 1246), poslednji vojvoda iz hiše Babenberške, našel je v bitki z Ogrji ob Litavi 15. junija 1246. l. smrt, bodisi po sovražni roki, bodisi, kakor gre govorica, — zavratno po domačih nasprotnikih.

Po njegovi smrti so za Štajarsko prišli žalostni časi, o katerih nemški pesnik Ulrik Lichtensteinski pripoveduje, da se je noč in dan kradlo, da so se bogatini med seboj prepirali, da je mladež svoje premoženje zapravljala in ga z ropom nadomestiti hotela. In ta doba, — medvladje zvana, — trajala je dolgih 36 let. Avstrijo in Štajarsko, ki sta bili zdaj brez gospodarja, smatral je takratni nemški cesar Friderik II. Hohenstaufenski za državni fevd, kateri ima zdaj njemu pripasti. Zato je on postavil v deželo svojega namestnika, Otona Ebersteinskega, kateri naj bi obe deželi v njegovem imenu vladal. (Dalje prih.)

Smešnica. Mož pride v brivnico. Ker mojstra ni bilo doma, namaže mu lice deček, ki se je še le štiri dni učil, z milom in ga začne briti; ali vzel je prav topo britev, češ, da ga ne bom vrezal. Ko je moža s topo britvijo bril, stiskaval je ta od bolečine oči in usta. Kar se zunaj par mačk grdo zadere. »Šmenca, kaj kje imajo mačke?« reče deček. Mož odgovori: »Gotov jih tak bedak brije, kakor si ti!«

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškof) so zadnji torek v stolni cerkvi za prošta blagoslovili preč. gospoda Jožefa Herziča, dekana in nadžupnika ptujskega.

(Kat. slov. bral. društvo »Mir«) pri Veliki Nedelji ima dne 27. januarija ob 1. uri popoldne svoj občini zbor z običajnim vspeodom.

(Bralno društvo) pri Sv. Juriju ob Ščavnici ima zborovanje namesto 2. svečana dne 27. prosinca t. l. z veselico v Vaupotičevi gostilnici.

(Mariborska podružnica sv. Cirila in Metoda) ima redni letni zbor v čitalnici dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer. Vspeod: a) nagovor prvomestnika; b) poročilo zapisnikarja in blagajnika; c) poročilo za-

stopnika pri lanski veliki skupščini v Novem mestu; d) sprejem novih družbenikov; e) volitev novega načelnikstva; f) volitev dveh zastopnikov za letošnjo veliko skupščino; g) pobiranje letnega doneska in slučajni navsvéti. Vse p. n. družbenike in prijatelje te velevažne družbe k letnemu zboru s tem uljudno vabi

prvomestnik.

(Vabilo) k II. rednemu občnemu zboru, katerega priredi »Kmečko bralno društvo gorenje Šaleške doline« v nedeljo dne 27. januarija 1895 ob 3. uri popoldne v Korun-ovi gostilni pri Velenji. K obilni udeležbi vabi najuljudneje

Odbor.

(Pri Sv. Križu na Murskem polju) ima ta-mošnje »Bralno društvo« svoj redni občini zbor v nedeljo, dne 27. jan. t. l. popoldne ob 3. uri v svoji bralni sobi z običajnim dnevnim vspeodom. Ker je stvar nujne važnosti, pričakuje tem obilnejšo udeležbo

Odbor.

(Razhod društva.) Prostovoljno gasilno društvo v Celju se je razdružilo in je svoje imetje, ki znaša kakih 2500 gld., izročilo mestni občini. Kaj je pouzročilo razpad društva, nam ni znano.

(Za novo gimnazijo v Celju) sklenila je občina Kalobje poslati peticijo v državni zbor. Isto je pred 14 dnevi storila tudi občina Bočna pri Gornjem gradu.

(Obleka iz papirja.) Japonski vojaki nosijo spodnjo obleko iz papirja, ki je bolj trden in trpežen od našega. Ta papir je rumenkast in tako močen, da ga šivajo in ga vojaki radi nosijo. Prati se seveda ne dá, in ko je obleka ponošena, zameni se z novo.

(Boj med Hrvatimi in nemškimi naseljenci.) V Gorjanah, v djakovskem okraju, sprli so se Hrvatje in nemški naseljenci in je nastal krvav boj. Jeden hrvaški kmet je bil ubit, dva pa ranjena.

(Sreča v nesreči.) Med postajama Pasja vas in Skale na železniški progi Celje - Velenje je zgrabila lokomotiva sani nekega kmeta, ki je hotel še pred vlakom čez tir. Sreča je hotela, da so se sani samo prevrnile, ne da bi bil poškodovan kmet ali njegova konja.

(Grozen trojen umor.) Ko se je te dni vrnil v Miškolcu trgovec Karol Tseithe s potovanja, našel je 19letno ženo, jedinega otroka in 17letno služkinjo umorjene. Stanovanje je bilo vse izropano. Trupla so bila vsa razsekana; o morivcih še ni sledú.

(Spremembe pri sodniji.) Sodni pristav v Kozjem g. Franc Koblar je premeščen v Radovljico; v Kozje pa pride za pristava g. avskultant Viljem Portugall, nečak graškega župana, ki pa bojda nič slovenski ne zna.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali čč. gg.: Franc Ogrizek, kaplan pri Sv. Petru pod Sv. gorami, 2 fl., neimenovan v Studenicah 3 fl. 90 kr., Val. Mikuš, kaplan v Št. Juriju ob južni železnici, 5 fl., Jakob Merc, župnik v Črešnici, 1 fl., Ivan Kukovec, župnik v Apačah, 2 fl. 50 kr., vesela družba v Rušah 5 fl. in »Gambrinus« 48 kr.

(Nagla smrt.) Dne 17. t. m. sta šla iz Maribora v Št. Peter Jurij Podbrzik in Viktor Brglez. Tam sta veliko vina popila, nazaj grede v Mariboru veliko žganja in zopet vina. Pozno v noči gre Podbrzik z Brglezom spat. Ko se Brglez v jutro zbudi, bil je tovariš mrtev; zadela ga je kap.

(Požar.) Dne 19. t. m. je zgorela hiša z gospodarskim poslopjem vred Vincencu Pešču na Spodnjem Bregu pri Ptuju. Njegovemu sosedu Martinu Šerovniku pa je zgorela kopica slame in štirje koši bučel.

(Petdesetaki.) Po naročilu finančnega ministra imajo deželni finančni uradi nalog, bankovce po 50 gld., ki se nahajajo v uradih in blagajnah, odposlati državni osrednji blagajni na Dunaj. Sicer pa še povsod veljavo imajo.

¹⁾ J. v. Zahn, Urkundenbuch des Herzogth. St., II., 555.

²⁾ Dr. Alb. v. Muchar, Gesch. Steierm., V., 209.

(»Vahtarca«) ne izhaja več v Celju, ker ni cvenka; ampak zanaprej se bode tiskala v Gradcu pri R. Wihalm & Comp. Gori v Gradcu jo bodo gotovo kmalu pokopali.

(Razširjanje mestne občine v Celju.) Od celjske okolice hočejo mestni okolici vtelesiti ozemlje pričenski pri mostu čez Voglajno ob cesti v Teharje in ob Voglajni do nove tovarne za izdelovanje žveplene kisline in od tod do državne ceste, kjer se obrne mestne občine meja proti zahodu, dalje več posestev v občini Grad. Občina celjske okolice bode se pa temu gotovo protivila z vsemi močmi.

(Zadušile so se) v Trbižu na Koroškem tri mlade razpoke delavke. Zakurile so večer v peč, ki je imela razpoke, ogljeni plin se je vsled tega razširil po sobi in zjutraj so našli vse tri mrtve.

(Nova vožnja ali ekspedicija) proti severnemu tečaju se snuje. V ta namen je znani Julij Pajer, ki je že l. 1874 bil na severju, osnoval na Dunaju poseben odbor, kateremu je bogata gospa koj 10 tisoč darovala.

(Najdaljši most na svetu) bo stavila železniška družba čes reko Misisipi pri Novem Orleansu v Ameriki. Dolg bo 3200 m, to je nekaj manj kakor jedno uro hola. Dva železniška tira bodeta šla po mostu; stal pa bode kakih 14 milijonov goldinarjev.

(Povodenj.) Pri Ljutomeru so dne 19. t. m. vode vsled južnega vremena in vsled deževja zelo narasle. Na desni in levi železniškega tira je bila sama voda, iz katere so se vzdigovale hiše in drevesa. Tudi okrajna cesta je bila vsa z vodo preplavljena in iz Ljutomera do kolodvora je bilo mogoče le z vozom.

(Polži ustavili vlak.) Te dni je prišel vlak na novozgrajeni progi Djedejda-Biserta za 6 ur prepozno v Biserto. Uzrok tej zamudi je bila ogromna množica polžev, ki so plazili po železniški progi. Mastni polži namreč, katere so zmečkala kolesa vlaka, ugradili so šine tako, da so se kolesa sukala okoli svoje osi, ne da se bi vlak mogel pomikati dalje. Morali so progo izčistiti z vrelo vodo, da je mogel vlak dalje.

(Duhovniške spremembe.) Premeščeni so č. gg. kaplani: Franc Bratkovič od Sv. Lenarta v Slov. gor. v Št. Jurij ob južni žel., Janez Čemažar iz Vitanja k Sv. Lenartu v Slov. gor., Jakob Vindiš iz Vuzenice k Sv. Ani na Krembergu in Franc Zdolšek od Sv. Ane na Krembergu v Vuzenico.

Listič uredništva. G. dr. A. Br. v C. Dopisa, od J. B. zahtevanega, nismo dobili; ako je važen, prosimo, pošljite nam ga kmalu! — Mnogim gg. dopisnikom: Tokrat zaostali dopisi pridejo prih. na vrsto. Šploh prosimo kolikor mogoče kratkih dopisov, da jih lahko več spravimo v list. Razlika mika! Sicer pa lepo hvalo za naklonjenost! — Brezimskim gg. dopisnikom: Dopisov brez pravega podpisa ne moremo vsprejeti. Kje naj iščemo prič, ako je treba kaj dokazati?

Fulard-svila 60 kr.

do 3 gld. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obzarih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana **Hennebergova svila** meter po 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.) Poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in kr. dvor. lif.) Zürich.

Loterijne številke.

Trst 19. januarija 1895: 78, 41, 39, 50, 20
Linc » » » 53, 33, 62, 86, 7

Stavljenje nove šole.

Krajni šolski svet v Rušah razpisuje ob stavljenju nove šole sledeča dela:

1. Zidarska dela brez oskrbljenja gradiva (Proračun 3922 gld. 97 kr.)
2. Tesarska dela brez lesa (Proračun 888 gld. 3 kr.)
3. Kamnoseška dela z gradivom (Proračun 804 gld. 75 kr.)
4. Mizarska dela brez lesa (Proračun 1000 gld. 2 kr.)
5. Ključarska dela (Proračun 994 gld. 10 kr.)
6. Steklarska dela (Proračun 280 gld. 72 kr.)
7. Kleparska dela (Proračun 233 gld. 79 kr.)
8. Slikarska dela (Proračun 403 gld. 71 kr.)

Podjetniki naj svoje ponudbe do 12. februarja t. l. zapečatene in poštne proste dopošljejo podpisnemu krajnemu šolskemu svetu.

Proračun, stavbeni načrti in stavbeni pogoji se lahko vsaki dan ogledajo pri krajnem šol. svetu v Rušah.

Krajni šolski svet v Rušah ob kor. žel., dne 12. januarija 1895.

Načelnik:

Dragotin Lingelj.

2-4

Za vsako farno, za vsaki poštno-uradni okraj in za vsako okolico, kjerkoli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti ozira vrednem postranskem zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Ponudbe pod „III.895“ Gradec poste restante. 2-25

Oznaniilo.

Da bi se viničarji v sajenji ameriškanskih trt izurili, sklenil je štaj. dež. odbor s porazumljenjem in pomočjo slavne štajarske hranilnice v Gradcu od 1. marcija 1895 do do konca novembra 1895 otvoriti stalni viničarski tečaj na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru in v deželnih trsnicah na Borlu ptujskega okraja.

V vsakem tečaju se sprejme dvanajst viničarjev, kateri dobijo tamkaj stanovanje in hrano in vsak mesec 4 gld.

V teh tečajih se podučujejo viničarji v prvi vrsti praktično, teoretično pa le toliko, koliko je to pot ebno delavcem načelnikom pri sajenji ameriškanskih trt.

Po dovršenem tečaju podvržejo se obiskovalci skušnji ter dobijo spričevala.

Pogoji za sprejem so sledeči:

I. Dokaz, da so 16. leto dovršili;

II. npravno življenje;

III. morajo se prošnjiki zavezati od 1. marcija do konca novembra 1895 nepretrgoma v tečaju ostati in vsem naredbam strokovnjakov se podvreči.

Prošnje brez koleka naj se pošiljajo potom občinskega predstojništva ali pa neposredno do 10. februarja 1895 štajarskemu deželnemu odboru v Gradcu.

Gradec, meseca januarija 1895.

Od štaj. deželnega odbora.

Vabilo

k občnemu zboru hranilnice in posojilnice v Šmarji pri Jelšah, vršечemu se dne 3. februarija t. l. ob 3. uri popoldne v čitalnici.

Vspored.

1. Potrjenje letnega računa za 1894.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Sprememba pravil.
4. Dopolnilna volitev v načelstvo event. v nadzorstvo.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Naznanilo.

Posojilnica na Vranskem ima dne 3. februarija 1895 ob 4. uri popoldan svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je:

1. Računski sklep za leto 1894.
  2. Volitev načelstva.
  3. Posamezni nasveti.
- Uljudno vabi gospode društvenike

Načelstvo.

Tinct. chinæ nervitonica comp.

(Prof. dr. Lieberja živčni lek.)

Edino pristen z varnostno znamko „križ in sidro“. Pripravlja se pravilno v lekarni M. Fanta v Pragi, ter je že dolgo let znan kot živcekrepično zdravilo. Steklenica 1, 2 gld. in 3 gld. 50 kr. Kot jako dobro domače zdravilo so znane **St. Jakobove želodčne kapljice**, steklenica 60 kr. in 1 gld. 20 kr. Glavna zaloga: lekarna sv. Ane v Bozenu in lekarna „pri zlatem medvedu“ v Gradcu. Dobiva se tudi v drugih lekarnah v Gradcu in Mariboru. 8-40

Zivo perutnino

4 kokoši, ki nesejo, lepo pleme po 3 fl. 25 kr.
3 race, za pleme „3“ 25 „
1 gos in 1 raco „3“ 50 „
pošilja poštnine prosto proti povzetju

M. Müller.
Buczacz 10, Galicija.

Mlad mož

27 let star, z dobrimi spričevali, izurjen posebno v sadjereji, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službe pri kakem gospodarju ali pri kaki grajščini, kjer se posebno s sadjerejo pečajo. Ponudbe naj se pošiljajo do zadnjega februarija t. l. pod naslovom: **Johann Mirti in der Cellulose-Fabrik, Gratwein.** 1-4

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riebl

ordinira vsaki dan za zobobolne od 9—12. ure dopoludne in od 2—5. ure popoldne v lastni hiši

vrtnice (Gartengasse) št. 9 v Celju.

Ustavlja umetne zobe in zobovje z zlato, kavčuk ali platino podlogo brez vsakih bolečin in garantuje za najpopolnejšo izvršitev, enako najboljšim dunajskim ali graškim delom. To zobovje ne ovira čisto nič zvečenja ali govorjenja. Manjkajoče **zobne-krone** namesti z **zlatim ali email kronami**; **plombovanje zol-** in vse **zobne operacije** izvrši brez bolečin in priskrbi za plombo najboljša sredstva, za katerih trpežnost garantuje. 1-5

Posestvo in hiša na prodaj.

Posestvo je osem oralov veliko, obstoječe iz njiv, travnikov, sadunosnika in hoste. Hiša ima tri sobe, klet, kuhinjo, jedilno shrambo, prodajalnico (štacuno) in lepo novo gospodarsko poslopje. Hiša je pri okrajui cesti, 10 minut oddaljena od farne cerkve, zelo pripravljena za gostilno, trgovino in za obrtnijo. Več pové g. Kosér, c. kr. poštar in gostilničar, p. Juršinci pri Ptujju. 1-2

Otvoritev.

Priporoča se v

Celju, tik farne cerkve,
lekarna

„**Marije pomagaj**“,

ki se je ravno zdaj čisto na novo uredila.

Ondi se dobivajo tudi priznana veljavna domača zdravila po najnižji ceni.

Vsakdanja pošiljatev na vse strani.

K. Gela,
lekár.

7—8

Glasovir,

obrabljen pa vendar še dober, je po jako nizki ceni na prodaj pri gospodu **Josip-u Kamnikar**, orgljavcu v Radečah pri Zidanem mostu. 3-3

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekár zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Za trganje:

Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Za želodec:

Marijinceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odrasčene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Redilna štupa za živino za notranjo potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanji nog, otrpnenji v boku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 16—24

